

Sygn. akt I C 730/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 sierpnia 2017 roku

Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Rejonowego Agnieszka Maliszewska

Protokolant starszy protokolant Katarzyna Gutowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lipca 2017 roku w L.

sprawy z powództwa A. D. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa – Naczelnikowi L. (...)Skarbowego w B. i Dyrektorowi I. Administracji Skarbowej w L.

o zapłatę kwoty 50.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 listopada 2015 roku do dnia zapłaty

I. zasądza od Skarbu Państwa – Naczelnika L. (...)Skarbowego w B. na rzecz A. D. (1) kwotę 25.000 zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 5 listopada 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. oddala wniosek o nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności;

IV. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu;

V. przejmuje na rachunek Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie) nieuiszczone w sprawie koszty sądowe.

Sygn. akt I C 730/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 listopada 2015 roku skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Naczelnikowi Urzędu Celnego w L., powódka A. D. (1) wniosła o zasądzenie na swoją rzecz kwoty:

I. 20.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za poniesione przez nią koszty wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika w postępowaniach o stwierdzenie nieważności dwunastu decyzji administracyjnych, którymi Naczelnik Urzędu Celnego określił wobec powódki zobowiązanie w podatku akcyzowym za okres od stycznia 2011 roku do grudnia 2011 roku na łączną kwotę 14.714.428 zł,

II. 30.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę – naruszenie dobra osobistego powódki, tj. jej zdrowia oraz dobrego imienia.

Dodatkowo powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu i nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności.

W uzasadnieniu zgłoszonego żądania A. D. (1) wskazała, że zgłoszone roszczenie wynika z wydania w dniu 29 października 2012 roku decyzji, określających wobec powódki zobowiązanie w podatku akcyzowym za okres od

stycznia 2011 roku do grudnia 2011 roku, w łącznej wysokości 14.714.428 zł z odsetkami za zwłokę, kiedy to powódka prowadziła działalność gospodarczą mającą za przedmiot między innymi nabywanie i sprzedaż alkoholu etylowego całkowicie skażonego (decyzje o numerach: (...) na kwotę 1.423.674 zł, (...) - (...)9110-377/12/KS/X na kwotę 1.183.548 zł, (...) - (...)9110-378/12/KS/X na kwotę 1.310.520 zł, (...) - (...)9110-379/12/KS/X na kwotę 599.069 zł, (...) - (...)9110-380/12/KS/X na kwotę 1.067.955 zł, (...) - (...)9110-381/12/KS/X, na kwotę 1.275.002 zł, (...) - (...)9110-382/12/KS/X na kwotę 1.392.707 zł, (...) - (...)9110-383/12/KS/X na kwotę 1.822.576 zł, (...) - (...)9110-384/12/KS/X na kwotę 1.067.363 zł, (...) - (...)9110-385/12/KS/X na kwotę 1.156.874 zł, (...) - (...)9110-386/12/KS/X na kwotę 1.407.137 zł oraz (...) - (...)9110-387/12/KS/X na kwotę 1.008.003 zł). Przedmiotowe decyzje zostały doręczone powódce w dniu 19 listopada 2012 roku.

Na podstawie w/w decyzji, Dyrektor Izby Celnej w B., wobec nieuregulowania zaległości przez powódkę, w dniu 15 stycznia 2013 roku wystawił tytuły wykonawcze o numerach od 30- (...) do 30- (...), którym została nadana klauzula o skierowaniu ich do egzekucji administracyjnej. Następnie Dyrektor Izby Celnej w B. pismami z dnia 30 stycznia 2013 roku oraz z dnia 25 kwietnia 2013 roku o numerach od (...) - (...) - W-10/13/KB/30do300000 - (...) - W-10/13/KB/52 zawiadomił powódkę o zajęciu prawa majątkowego stanowiącego wierzytelność z rachunku bankowego.

Powódka, po powzięciu informacji o wydaniu i uprawomocnieniu się przedmiotowych decyzji, pismem z dnia 11 lutego 2013 roku zwróciła się do Dyrektora Izby Celnej z wnioskami o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania od decyzji określających wobec niej zobowiązanie w podatku akcyzowym za okres od stycznia 2011 roku do grudnia 2011 roku, które to wnioski na podstawie postanowień Dyrektora Izby Celnej w B. z dnia 26 kwietnia 2013 roku o numerach od (...) - (...) - 119/13/ (...) - 130/13/X zostały rozpatrzone negatywnie.

Powódka, nie mając możliwości zakwestionowania przedmiotowych decyzji za pomocą zwyczajnych środków zaskarżenia, za pośrednictwem pełnomocnika w osobie radcy prawnego S. Ż. w dniu 22 maja 2013 roku złożyła do Dyrektora Izby Celnej w B. wnioski o stwierdzenie nieważności każdej z dwunastu decyzji określających wobec niej zobowiązanie w podatku akcyzowym za okres od stycznia 2011 roku do grudnia 2011 roku, wnosząc jednocześnie o wstrzymanie wykonania owych decyzji.

Postanowieniami z dnia 9 lipca 2013 roku o numerach od (...) - (...) 9110-9/13 do (...) - (...)9110-20/13 Dyrektor Izby Celnej w B. postanowił wstrzymać wykonanie decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w L.. Następnie, decyzjami z dnia 15 lipca 2013 roku o numerach od (...) - (...)9110-9/13 do (...) - (...)9110-20/13 Dyrektor Izby Celnej w B. stwierdził nieważność decyzji z dnia 29 października 2012 roku uznając, że decyzje te dotknięte są wadą przewidzianą w przepisie art. 247 § 1 pkt. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacji podatkowej, tj. rażąco naruszają prawo.

Wskutek wydania i uprawomocnienia się wyżej wymienionych orzeczeń, Dyrektor Izby Celnej postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2013 roku o numerze (...) - (...) - W-10/13/AH umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie tytułów wykonawczych z dnia 15 stycznia 2013 roku. Następnie, w dniu 8 sierpnia 2013 roku Dyrektor Izby Celnej w B. złożył oświadczenie o wygaśnięciu wierzytelności zabezpieczonej hipoteką przymusową w kwocie 25.274.076 zł wpisanej w dziale IV księgi wieczystej nr (...) założonej dla nieruchomości położonej w C. przy ulicy (...), która to nieruchomość stanowi współwłasność majątkową małżeńską w części 9/32 powódki i jej męża S. D..

W dalszej części uzasadnienia zgłoszonego żądania podniesione zostało, że powódka w postępowaniu o stwierdzenie nieważności decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w L. korzystała, jako osoba nieposiadająca fachowej wiedzy prawniczej, z pomocy profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego S. Ż.. Współpraca świadczona była na podstawie zawartej w dniu 8 maja 2013 roku „Umowy o świadczenie pomocy prawnej”. Zgodnie z treścią owej umowy pełnomocnik powódki zobowiązał się za wynagrodzeniem w kwocie 20.000 zł brutto świadczyć pomoc prawną, polegającą na sporządzeniu wniosków o stwierdzenie nieważności w/w decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w L. i popierania ich zarówno w postępowaniu przed organami administracji, jak i sądami administracyjnymi wszystkich instancji. Powódka, z uwagi na zakończenie postępowania o stwierdzenie nieważności, zapłaciła umówione wynagrodzenie w dniu 30 września 2013 roku.

Powódka przywołała treść przepisu art. 260 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa, z którego wynika, że do odpowiedzialności odszkodowawczej stosuje się przepisy prawa cywilnego. Na podstawie przepisu art. 417 § 1 k.c., za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Jako podstawę prawną odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa powódka wskazała art. 417¹ § 2 zd. 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

W zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej powódka domagała się od pozwanego naprawienia szkody powstałej na skutek poniesienia przez nią kosztów niezbędnej pomocy prawnej udzielonej przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym. Powódka jako osoba nieposiadająca fachowej wiedzy prawniczej miała prawo poszukiwać niezbędnej pomocy prawnej u osób, w sposób profesjonalny świadczących pomoc prawną, w zakresie objętym rozstrzygnięciami pozwanego. Pomoc ta, pomimo że kosztowna, okazała się skuteczna i doprowadziła do wyeliminowania z obrotu prawnego decyzji pozwanego, które ważyły istotnie na sytuacji majątkowej powódki i jej rodziny. Powódka podkreśliła, że w momencie, w którym zdecydowała się skorzystać z pomocy fachowego pełnomocnika, decyzje pozwanego były wykonalne – organ egzekucyjny dokonał stosownych zabezpieczeń na mieniu i majątku powódki, a od kwot określonych w przedmiotowych decyzjach naliczane były odsetki za zwłokę. W ocenie strony powodowej koszty udzielonej jej pomocy prawnej w kwocie 20.000 zł były uzasadnione i konieczne. Wydatki te pozostają zatem, zdaniem powódki, w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem polegającym na wydaniu przez pozwanego decyzji rażąco naruszających prawo, których niezgodność z prawem została stwierdzona we właściwym postępowaniu.

W dalszej części podniesione zostało, że żądanie przyznania zadośćuczynienia w kwocie 30.000 zł powódka wywodzi z treści przepisów art. 444 § 1 i 445 § 1 k.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. U A. D. (1), po uzyskaniu przez nią wiedzy o wydaniu decyzji przez pozwanego, którymi określono wobec niej znaczne zobowiązania podatkowe, nastąpił rozstrój zdrowia psychicznego. Rozstrój ten pogłębił się, gdy powódce odmówiono przywrócenia terminu do złożenia odwołań od przedmiotowych decyzji. Powódka obawiała się, że wskutek wykonania przedmiotowych decyzji, cały dorobek jej życia zostanie zajęty i przeznaczony na pokrycie stale rosnącego zadłużenia. Powódka obawiała się też, że wymierzone wobec niej zobowiązania spłacać będą musiały jeszcze jej dzieci, a nawet wnuki. Obawy te stawały się tym bardziej uzasadnione, gdy organ egzekucyjny wystawił tytuły wykonawcze i dokonał stosownych zabezpieczeń na majątku powódki oraz jej męża. Wszystkie te okoliczności w sposób negatywny zaczęły odbijać się na zdrowiu i samopoczuciu powódki. Powódka przestała radzić sobie w drobnych sprawach życia codziennego i zdecydowała się skorzystać z pomocy lekarza psychiatry. A. D. (1) cierpi na zespół depresyjny o złożonej etiologii objawiający się kłopotami ze snem, brakiem apetytu, obniżeniem nastroju. Powódka, wskutek przeżywanego stresu, powróciła do palenia papierosów. Zaakcentowano również w treści pozwu, że A. D. (1) pozostaje pod opieką lekarza psychiatry.

W końcowej części uzasadnienia powódka wskazała, że pismem z dnia 10 czerwca 2014 roku wezwała pozwanego do dobrowolnej zapłaty należności dochodzonych pozwem. Pozwany pismem z dnia 27 czerwca 2014 roku odmówił zapłaty odszkodowania i zadośćuczynienia

(pozew z dnia 5 listopada 2015 roku wraz z uzasadnieniem, k. 2-5).

W odpowiedzi na pozew z dnia 2 lutego 2016 roku pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Naczelnika Urzędu Celnego w L. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu zajętego w sprawie stanowiska pozwany podał, że co do zasady roszczenia powódki nie znajdują podstawy w art. 417 § 1 k.c.

W ocenie pozwanego przepis art. 417¹ § 2 k.c. wyklucza jako *lex specialis* zastosowanie art. 417 § 1 k.c. Skoro powódka wskazuje jako źródło poniesionej przez nią szkody (majątkowej i niemajątkowej) wydanie wobec niej przez Naczelnika Urzędu Celnego w L. dwunastu ostatecznych decyzji podatkowych, których nieważność stwierdził Dyrektor Izby Celnej w B. w postępowaniach o stwierdzenie nieważności, podstawę poszukiwania naprawienia szkody może stanowić jedynie art. 417¹ § 2 k.c., który reguluje całościowo odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa za szkodę wywołaną takim zdarzeniem.

Pozwany uznał za bezsporny fakt wydania przez Naczelnika Urzędu Celnego w L. w dniu 29 października 2012 roku wobec A. D. (1) dwunastu decyzji, w których określił zobowiązania podatkowe w podatku akcyzowym za okres od stycznia 2011 roku do grudnia 2011 roku i które w związku z niewniesieniem przez stronę odwołania stały się ostateczne w dniu 3 grudnia 2012 roku. Ponadto za bezsporny uznał fakt wydania przez Dyrektora Izby Celnej w B. w dniu 15 lipca 2013 roku dwunastu decyzji, którymi stwierdzono nieważność decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w L. z dnia 29 października 2012 roku.

W ocenie strony pozwanej powyższe jednak nie przesądza o wypełnieniu warunków odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. Aby uznać odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa na podstawie przywołanego przepisu niezbędnym jest spełnienie łącznie wszystkich trzech ustawowych przesłanek odpowiedzialności, tj. wydanie decyzji ostatecznej, wobec której stwierdzono jej niezgodność z prawem, szkodę oraz normalny związek przyczynowy między wydaniem decyzji ostatecznych, a szkodą.

W ocenie pozwanego, nie ponosi on odpowiedzialności za wydanie decyzji ostatecznych wobec powódki, gdyż nie ma podstaw do uznania, że powódka na skutek decyzji ostatecznych poniosła szkodę majątkową wskazaną w pozwie oraz, że normalny związek przyczynowy między wydaniem decyzji ostatecznych a szkodą niematerialną, został przez powódkę udowodniony.

Odnosząc się do zgłoszonego przez powódkę żądania zasądzenia na jej rzecz kwoty 20.000 zł tytułem odszkodowania pozwany podniósł, że nie ma podstaw do uznania, iż koszty wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika w postępowaniach o stwierdzenie nieważności dwunastu ostatecznych decyzji podatkowych stanowią szkodę majątkową w rozumieniu przepisów prawa cywilnego (ewentualnie brak podstaw do uznania, iż te koszty pozostają w normalnym związku przyczynowym z wydaniem ostatecznych decyzji podatkowych). Wskazał, że z mocy przepisu art. 267 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa koszty te obciążały powódkę, gdyż zostały poniesione w jej interesie, a nie wynikały z ustawowego obowiązku organów prowadzących postępowanie.

Ustanowienie pełnomocnika w postępowaniu o stwierdzenie nieważności decyzji było wyłącznie uprawnieniem strony postępowania (tj. powódki) zmierzającym do lepszej ochrony jej interesów, gdyż przepisy Ordynacji podatkowej dotyczące wszczęcia i prowadzenia postępowania w trybie nadzwyczajnym nie obligowały powódki do korzystania z fachowej pomocy.

Zdaniem pozwanego brak jest podstaw do dochodzenia w odrębnym postępowaniu tytułem szkody zwrotu kosztów związanych z ustanowieniem pełnomocnika do prowadzenia postępowania przed organami podatkowymi.

Pozwany podkreślił, że nawet jeśli wynagrodzenie pełnomocnika za działania podjęte za stronę w postępowaniu podatkowym uznać za szkodę to, zdaniem strony pozwanej, nie można uznać, że taka szkoda w majątku pozwanej była uszczerbkiem pozostającym w adekwatnym związku przyczynowym z ostatecznymi decyzjami podatkowymi w rozumieniu art. 361 k.c. Wydatek ten pozostawał bowiem jedynie w normalnym związku z korzystaniem przez powódkę z pomocy prawnej w postępowaniu podatkowym, był następstwem dobrowolnie zawartej w dniu 8 maja 2013 roku umowy i powstałby niezależnie od wyniku postępowania (niezależnie od tego, czy nastąpiłoby stwierdzenie nieważności decyzji, czy też nie).

Odnosząc się z kolei do zgłoszonego przez powódkę żądania zasądzenia kwoty 30.000 zł pozwany podniósł, że nie ma podstaw do uznania, iż wskazana przez powódkę szkoda niemajątkowa w postaci rozstroju zdrowia i dobrego

imienia pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wydaniem ostatecznych decyzji podatkowych. Powódka, wnosząc o zapłatę 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wskazała, że podstawą jej roszczenia jest naruszenie dóbr osobistych: zdrowia i dobrego imienia. Strona pozwana zaakcentowała, że w zakresie naruszenia dobrego imienia powódka nie przedstawiła ona żadnych argumentów ani obiektywnych okoliczności, które wskazywałyby, iż do naruszenia tego dobra osobistego doszło. Zdaniem pozwanego powyższe nakazuje przyjąć, że szkoda niematerialna nie wystąpiła.

W ocenie pozwanego wskazana zaś przez powódkę okoliczność rozstroju zdrowia oraz związek tej szkody z wydanymi przez pozwanego ostatecznymi decyzjami podatkowymi nie został udowodniony. Z przedstawionej przez A. D. (1) dokumentacji lekarskiej wynika, że w dniu 21 lutego 2013 roku i w dniu 27 lutego 2014 roku odbyła ona wizyty u lekarza psychiatry. Pozwany zauważył, że wizyta z dnia 27 lutego 2014 roku i stan zdrowia powódki w tym dniu nie pozostaje w związku przyczynowym z wydaniem przez wobec powódki dwunastu ostatecznych decyzji podatkowych. Na stan zdrowia powódki wpływ miało bowiem zastosowanie wobec niej środka przymusu w postaci zatrzymania, jak również zastosowanie dozoru kuratora. Pozwany podkreślił, że nieważność decyzji wydanych przez Naczelnika Urzędu Celnego w L. została stwierdzona przez Dyrektora Izby Celnej w B. w dniu 15 lipca 2013 roku, a postępowanie egzekucyjne zostało umorzone w dniu 7 sierpnia 2013 roku. Skoro decyzje ostateczne zostały wycofane z obrotu prawnego w połowie 2013 roku, rozstrój zdrowia powódki istniejący w lutym 2014 roku objawiający się wybudzaniem się w nocy i obniżonym nastrojem nie został, zdaniem pozwanego, wywołany wydaniem w dniu 29 października 2012 roku decyzji ostatecznych.

Twierdzenie, że u powódki z chwilą uzyskania informacji o wydaniu w dniu 29 października 2012 roku decyzji ostatecznych nastąpił rozstrój zdrowia, jest w ocenie strony pozwanej nieuzasadnione i niezrozumiałe, biorąc pod uwagę zarówno twierdzenia powódki zawarte w dokumentacji choroby z dnia 21 lutego 2013 roku, jak i zachowywanie się powódki wobec organu podatkowego do momentu dowiedzenia się o wydaniu przedmiotowych decyzji. Pozwany wskazał, że powódka od dnia 23 maja 2012 roku miała świadomość, że Naczelnik Urzędu Celnego w L. prowadził wobec niej dwanaście postępowań podatkowych w zakresie określenia zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym za okres od stycznia 2011 roku do grudnia 2011 roku. A. D. (1) nie skorzystała z prawa uczestniczenia w nich. Na etapie postępowania podatkowego nie wykonała również podstawowego obowiązku, jakim jest poinformowanie organu o zmianie swojego adresu zamieszkania. Większość pism organu podatkowego (w tym decyzje podatkowe) doręczano zastępczo. Powódka zainteresowała się prowadzonym postępowaniem dopiero w dniu 5 lutego 2013 roku.

Pozwany podniósł, że powódka swoją biernością przyczyniła się do tego, że decyzje organu podatkowego I instancji z dnia 29 października 2012 roku nie zostały poddane kontroli przez organ odwoławczy i stały się decyzjami ostatecznymi, podlegającymi z mocy prawa wykonaniu.

Powódka miała świadomość, dlaczego organ podatkowy prowadzi wobec niej postępowania, gdyż owe postępowania były poprzedzone przeprowadzoną wobec niej w dniach od 8 marca 2012 roku do dnia 22 marca 2013 roku kontrolą podatkową, a doręczony powódce protokół kontroli wskazywał, iż kontrolujący stwierdzili nieprawidłowości, które powinny były być zweryfikowane przez organ podatkowy w postępowaniu podatkowym.

W ocenie pozwanego, bierność powódki na etapie postępowania podatkowego może świadczyć o tym, że w opisanym stanie zdrowia powódka przebywała znacznie wcześniej niż od dnia 5 lutego 2013 roku. Dokumentacja lekarska dotycząca wizyty u lekarza psychiatry w dniu 21 lutego 2013 roku nie dowodzi zdaniem pozwanego, że stwierdzony u powódki zespół depresyjny o złożonej etiologii powstał po dniu 5 lutego 2013 roku. Zdaniem pozwanego określony przez powódkę rozstrój zdrowia polegający na kłopotach ze snem, braku apetytu, czy obniżeniu nastroju mógł być spowodowany przeprowadzeniem wobec niej kontroli podatkowej, w której ujawniono nieprawidłowości, faktem wszczęcia z urzędu postępowań podatkowych, a mógł również zostać wywołany innymi zdarzeniami dotyczącymi jej lub członków jej rodziny (nie związanymi z działaniami organu podatkowego), które ze swojej natury są stresogenne, czy też prowadzonym wobec A. D. (1) i S. D. postępowaniem karnym.

Pozwany podkreślił nadto, że wydanie wobec powódki dwunastu decyzji ostatecznych nie doprowadziło do wyegzekwowania jakiegokolwiek kwoty pieniężnej

(odpowiedź na pozew z dnia 2 lutego 2016 roku, k. 241-244).

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe prezentowane w pozwie oraz odpowiedzi na pozew.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 marca 2017 roku, ustawy z dnia 16 listopada 2016 roku o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1947 ze zmianami) oraz ustawy z dnia 16 listopada 2016 roku przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1948 ze zmianami) do udziału w sprawie jako statio fisci Skarbu Państwa wstąpił N. L. (...) Skarbowego w B..

Postanowieniem z dnia 9 maja 2017 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie jako statio fisci Skarbu Państwa – Dyrektora I. Administracji Skarbowej w L. (postanowienie - k. 443).

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa - Dyrektora I. Administracji Skarbowej w L. wniósł w pierwszej kolejności o zwolnienie tejże jednostki od udziału w sprawie w charakterze statio fisci Skarbu Państwa z uwagi na brak legitymacji procesowej biernej, zaś w przypadku niepodzielenia tego stanowiska, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zajętego w sprawie stanowiska wskazał, że na podstawie art. 206 ust. 5 ustawy z dnia 16 listopada 2016 roku – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1948 ze zmianami) w postępowaniach sądowych, w których stroną jest lub mógłby być na podstawie przepisów dotychczasowych odpowiednio dyrektor urzędu kontroli skarbowej, inspektor kontroli skarbowej albo naczelnik urzędu celnego, prawa i obowiązki strony przejmują właściwy naczelnik urzędu celno-skarbowego, jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Z tych też względów – w ocenie tejże statio fisci – zasadnym jest jej zwolnienie od udziału w sprawie. W przypadku zaś gdyby Sąd powyższego stanowiska nie podzielił, nowo wezwane statio fisci przyłączyło się do stanowiska zajmowanego w dotychczasowym postępowaniu przez Naczelnika Urzędu C.-Skarbowego w B.

(pismo z dnia 28 czerwca 2017 roku – k. 457).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. D. (1) rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej w dniu 13 października 2006 roku, jednoosobowo pod nazwą (...) z siedzibą w C. przy ulicy (...)

(dowód: protokół kontroli z dnia 22 marca 2012 roku, k. 254-260v, zeznanie powódki A. D. (1), k. 266v-267v, 370-371v).

W dniach od 8 marca 2012 roku do 22 marca 2012 roku w siedzibie Referatu Kontroli (...) Urzędu Celnego w L. przeprowadzono kontrolę obrotu i zużycia alkoholu etylowego skażonego oraz wyrobów na bazie tego alkoholu za okres od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku. W dacie przystąpienia do kontroli podatkowej, A. D. (1) nie prowadziła już działalności gospodarczej pod adresem C. ulica (...), bowiem w lutym 2012 roku zamknęła tę działalność. Z chwilą przystąpienia do czynności A. D. (1) informowała funkcjonariuszy Urzędu Celnego w L., że zamieszkuje pod innym adresem, aniżeli adres pod którym była zarejestrowana prowadzona przez nią działalność gospodarczą. Poinformowała również, że pod adresem C. ulica (...) nie prowadzi już działalności gospodarczej

(dowód: protokół kontroli z dnia 22 marca 2012 roku, k. 254-260v; zeznanie świadka S. D., k. 345v-347v; zeznanie powódki A. D. (1), k. 370-371v; pismo powódki z dnia 11 lutego 2013 roku – k. 249).

Postanowieniem z dnia 15 maja 2012 roku Naczelnik Urzędu Celnego w L. wszczął z urzędu postępowanie podatkowe w sprawie określenia zobowiązania w podatku akcyzowym za miesiące styczeń – grudzień 2011 roku. Odpisy w/w

postanowień A. D. (1) otrzymała w dniu 23 maja 2012 roku. A. D. (1) nie przejawiała zainteresowania przedmiotowym postępowaniem, gdyż uważała, że przedłożone dokumenty będą wystarczające do wydania zgodnie z prawem decyzji

(dowód: postanowienie Naczelnika Urzędu Celnego w L. z dnia 15 maja 2012 roku, k. 247; potwierdzenie odbioru, k. 248-248v; zeznanie świadka S. D., k. 345v-347v; zeznanie powódki A. D. (1), k. 370-371v).

W dniu 29 października 2012 roku Naczelnik Urzędu Celnego w L. wydał decyzje określające zobowiązanie A. D. (1) prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą: (...) w podatku akcyzowym za okres od stycznia 2011 roku do grudnia 2011 roku w łącznej kwocie 14.714.428 zł, tj. decyzje o następujących numerach:

- (...) - (...)9110-376/12/KS/X na kwotę 1.423.674,00 zł,
- (...) - (...)9110-377/12/KS/X na kwotę 1.183.548,00 zł,
- (...) - (...)9110-378/12/KS/X na kwotę 1.310.520,00 zł,
- (...) - (...)9110-379/12/KS/X na kwotę 599.069,00 zł,
- (...) - (...)9110-380/12/KS/X na kwotę 1.067.955,00 zł,
- (...) - (...)9110-381/12/KS/X, na kwotę 1.275.002,00 zł,
- (...) - (...)9110-382/12/KS/X na kwotę 1.392.707,00 zł,
- (...) - (...)9110-383/12/KS/X na kwotę 1.822.576,00 zł,
- (...) - (...)9110-384/12/KS/X, na kwotę 1.067.363,00 zł,
- (...) - (...)9110-385/12/KS/X na kwotę 1.156.874,00 zł,
- (...) - (...)9110-386/12/KS/X na kwotę 1.407.137,00 zł,
- (...) - (...)9110-387/12/KS/X na kwotę 1.008.003,00 zł.

Decyzje te zostały przesłane na adres, pod którym A. D. (1) nie prowadziła już działalności gospodarczej, ani też nie zamieszkiwała, tj. C. ulica (...). Przesyłki te nie zostały podjęte przez A. D. (1), i zostały uznane za skutecznie doręczone w trybie art. 150 Ordynacji podatkowej

(dowód: decyzje Naczelnika Urzędu Celnego z dnia 29 października 2012 roku określające zobowiązanie w podatku akcyzowym: za styczeń 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-376/12/KS/X – k. 8-11, za luty 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-377/12/KS/X – k. 12-15, za marzec 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-378/12/KS/X – k. 17-20, za kwiecień 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-379/12/KS/X – k. 21-23v, za maj 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-380/12/KS/X – k. 24-26v, za czerwiec 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-381/12/KS/X – k. 27-29v, za lipiec 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-382/12/KS/X – k. 30-32v, za sierpień 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-383/12/KS/X – k. 33-35v, za wrzesień 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-384/12/KS/X – k. 36-38v, za październik 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-385/12/KS/X – k. 39-41v, za listopad 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-386/12/KS/X – k. 42-45, za grudzień 2011 roku o numerze (...) - (...)9110-387 /12/KS/X – k. 46-48v; zeznanie powódki A. D. (1), k. 370-371v)

Pismami z dnia 30 stycznia 2013 roku Dyrektor Izby Celnej w B. zawiadomił A. D. (1) o zajęciu prawa majątkowego stanowiącego wierzytelność z rachunku bankowego. Kwota zobowiązania dłużnika została określona na sumę 14.714.428 zł. Zajęcie prawa majątkowego dotyczyło środków pieniężnych zdeponowanych w następujących podmiotach:

- (...) Bank Spółce Akcyjnej (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/30),

- (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/31),
- (...) im. (...) (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/32),
- (...) im. Z. (...) (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/33),
- (...) (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/34),
- (...) (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/35),
- Banku Spółdzielczym w K. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/36),
- Banku Spółdzielczym w Z. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/37),
- Banku Spółdzielczym w H. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/38),
- Banku Spółdzielczym we W. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/39),
- Banku Spółdzielczym w L. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/40),
- Banku Spółdzielczym w Ł. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/41),
- Banku Spółdzielczym w K. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/42),
- Banku Spółdzielczym w Ś. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/43),
- Banku Spółdzielczym w N. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/44)

(dowód: zawiadomienia z dnia 30 stycznia 2013 roku o zajęciu prawa majątkowego stanowiącego wierzytelność z rachunku bankowego o numerach od (...) - (...) - W-10/13/KB/30 do (...) - (...) - W-10/13/KB/40, k. 49-63v)

Pismami z dnia 25 kwietnia 2013 roku Dyrektor Izby Celnej w B. zawiadomił A. D. (1) o zajęciu prawa majątkowego stanowiącego wierzytelność z rachunku bankowego. Kwota zobowiązania dłużnika została określona na sumę 1.423.674 zł. Zajęcie prawa majątkowego dotyczyło środków pieniężnych zdeponowanych w następujących podmiotach:

- Banku Spółdzielczym w D. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/45),
- Banku Spółdzielczym w T. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/46),
- Banku Spółdzielczym w T. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/47),
- Banku Spółdzielczym w K. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/48),
- Banku Spółdzielczym w P. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/49),
- Banku Spółdzielczym w O. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/50),
- Banku Spółdzielczym w W. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/51),
- Banku Spółdzielczym w O. (nr zawiadomienia: (...) - (...) - W-10/13/KB/52)

(dowód: zawiadomienia z dnia 25 kwietnia 2013 roku o zajęciu prawa majątkowego stanowiącego wierzytelność z rachunku bankowego o numerach od (...) - (...) - W-10/13/KB/45 do (...) - (...) - W-10/13/KB/52, k. 64-71v).

W dniu 5 lutego 2013 roku A. D. (1) dowiedziała się o wydanych przez Naczelnika Urzędu Celnego w dniu 29 października 2012 roku decyzjach określających zobowiązanie w podatku akcyzowym

(dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu psychiatrii w osobie E. K., k. 303-311; zeznanie powódki A. D. (1), k. 370-371v).

Pismem z dnia 11 lutego 2013 roku A. D. (1) działająca przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego S. Ż. wystąpiła do Dyrektora Izby Celnej w B. z wnioskami o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania od decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w L. wydanych w dniu 29 października 2012 roku, wskazując, że o merytorycznym zakończeniu prowadzonego postępowania podatkowego dowiedziała się w dniu 5 lutego 2013 roku. A. D. (1) podniosła, że zgłosiła organowi podatkowemu, iż nie prowadzi już działalności gospodarczej i nie zamieszkuje pod adresem, na który kierowana była korespondencja. Do w/w pisma A. D. (1) dołączyła odwołanie od decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w L. wydanych w dniu 29 października 2012 roku. W/w pisma zostały doręczone adresatowi w dniu 1 marca 2013 roku

(dowód: wniosek A. D. (1) z dnia 11 lutego 2013 roku o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania, k. 249-249v; odwołanie z dnia 11 lutego 2013 roku od decyzji Naczelnika Urzędu Celnego wydanych w dniu 29 października 2012 roku, k. 250-252; zeznanie świadka S. D., k. 345v-347v).

Postanowieniami z dnia 26 kwietnia 2013 roku Dyrektor Izby Celnej w B. odmówił A. D. (1) przywrócenia terminu do wniesienia odwołania od decyzji Naczelnika Urzędu Celnego wydanych w dniu 29 października 2012 roku, określających zobowiązanie w podatku akcyzowym w 2011 roku. W uzasadnieniu wskazano, że A. D. (1) nie uprawdopodobniła braku swojej winy w niezachowaniu terminu do wniesienia odwołania – obowiązek wskazania nowego adresu spoczywał bowiem na A. D. (1), która zobowiązania tego nie wykonała, co spowodowało uznanie korespondencji za doręczoną

(dowód: postanowienia Dyrektora Izby Celnej w B. z dnia 26 kwietnia 2013 roku o numerach od (...) - (...) - 119/13/X do (...) - (...) - 130/13/X, k. 72-107).

W dniu 8 maja 2013 roku w C. A. D. (1) zawarła z radcą prawnym S. Ż. umowę, której przedmiotem było świadczenie pomocy prawnej przez radcę prawnego polegającej na sporządzeniu wniosków o stwierdzenie nieważności decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w L. wydanych w dniu 29 października 2012 roku, jak również popieraniu tychże wniosków przed organami administracji i sądami administracyjnymi wszystkich instancji.

Strony umowy ustaliły, że należne wynagrodzenie wyniesie 20.000 zł, z terminem jego płatności do dnia 30 września 2013 roku. A. D. (1) w/w wynagrodzenie uiszczyła S. Ż. w dniu 30 września 2013 roku

(dowód: umowa o świadczenie pomocy prawnej zawarta w dniu 8 maja 2013 roku, k. 218-218v, faktura VAT nr (...), k. 219).

W dniu 21 maja 2013 roku A. D. (1) reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego S. Ż., wystąpiła do Dyrektora Izby Celnej w B. z wnioskami o stwierdzenie nieważności decyzji określających zobowiązanie w podatku akcyzowym za 2011 roku, wydanych w dniu 29 października 2012 roku przez Naczelnika Urzędu Celnego w L..

W uzasadnieniu podniesiono między innymi zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego. Wskazano, że uchybienie normom prawa materialnego polega na opodatkowaniu podatkiem akcyzowym alkoholu etylowego całkowicie skażonego. Podkreślono, że alkohol etylowy całkowicie skażony nie może być przedmiotem opodatkowania z uwagi na bezwarunkowe zwolnienie

(dowód: wnioski A. D. (1) z dnia 21 maja 2013 roku o stwierdzenie nieważności decyzji Naczelnika Urzędu Celnego wydanych w dniu 29 października 2012 roku określających zobowiązanie w podatku akcyzowym za 2011r., k. 108-143v).

Postanowieniami z dnia 9 lipca 2013 roku, które zostały doręczone pełnomocnikowi A. D. (1) – radcy prawnemu S. Ż. w dniu 16 lipca 2013 roku, Dyrektor Izby Celnej wstrzymał wykonanie decyzji Naczelnika Urzędu Celnego wydanych w dniu 29 października 2012 roku. W uzasadnieniu wskazał, że powyższe wynika z istnienia dużego prawdopodobieństwa, że w/w decyzje zostały wydane z rażącym naruszeniem prawa

(dowód: postanowienia Dyrektora Izby Celnej w B. z dnia 9 lipca 2013 roku o numerach od (...) - (...)9110-9/13 do (...) - (...)9110-20/13, k. 144-166).

W dniu 15 lipca 2013 roku Dyrektor Izby Celnej w B. wydał decyzje stwierdzające nieważność decyzji wydanych w dniu 29 października 2012 roku przez Naczelnika Urzędu Celnego w L., tj. decyzje o numerach:

- (...) - (...)9110-9/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...),
- (...) - (...)9110-10/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...),
- (...) - (...)9110-11/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...),
- (...) - (...)9110-12/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...),
- (...) - (...)9110-13/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...),
- (...) - (...)9110-14/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...), ,
- (...) - (...)9110-15/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...),
- (...) - (...)9110-16/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...),
- (...) - (...)9110-17/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...),
- (...) - (...)9110-18/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...),
- (...) - (...)9110-19/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...),
- (...) - (...)9110-20/13 stwierdzającą nieważność decyzji o numerze (...).

Decyzje z dnia 15 lipca 2013 roku zostały doręczone pełnomocnikowi A. D. (1) – radcy prawnemu S. Ż. w dniu 22 lipca 2013 roku.

W uzasadnieniu wydanych decyzji, Dyrektor Izby Celnej w B. wskazał, że decyzje Naczelnika Urzędu Skarbowego z dnia 29 października 2012 roku zostały wydane z rażącym naruszeniem prawa. Dyrektor Izby Celnej w B. podniósł, że wyróżnia się dwa rodzaje zwolnień dotyczących alkoholu etylowego, tj. zwolnienia bezwarunkowe (art. 30 ust. 9 pkt 1 ustawy o podatku akcyzowym z dnia 6 grudnia 2008 roku, Dz.U. 2009 Nr 3, poz. 11 z późn. zmianami) oraz zwolnienia ze względu na przeznaczenie (art. 32 ust. 4 pkt 2 ustawy o podatku akcyzowym z dnia 6 grudnia 2008 roku, Dz.U. 2009 Nr 3, poz. 11 z późn. zmianami)– zwolnienia te uzależnione są od rodzaju skażenia alkoholu etylowego. Alkohol etylowy całkowicie skażony podlega bezwarunkowemu zwolnieniu z akcyzy bez względu na przeznaczenie, natomiast Naczelnik Urzędu Celnego w L. błędnie zastosował do alkoholu etylowego całkowicie skażonego, którego zakupu i sprzedaży dokonywała A. D. (1), normy prawne dotyczące alkoholu etylowego częściowo skażonego

(dowód: decyzje Dyrektora Izby Skarbowej z dnia 15 lipca 2013 roku stwierdzające nieważność decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w L. z dnia 29 października 2012 roku o numerach 300000 - (...)9110-9/13 – k. 168-171, 300000 - (...)9110-10/13 – k. 172-175, 300000 - (...)9110-11/13 k. 176-179, 300000 - (...)9110-12/13 k. 180-183, 300000 - (...)9110-13/13 k. 184-187, 300000 - (...)9110-14/13 k. 188-191, 300000 - (...)9110-15/13 k. 192-195, 300000 - (...)9110-16/13 k. 196-199, 300000 - (...)9110-17/13 – k. 200-203, 300000 - (...)9110-18/13 k. 204-207, 300000

- (...)9110-19/13 – k. 208-211,300000 - (...)9110-20/13 – k. 212-215; zeznanie powódki A. D. (1), k. 266v-267v, k.370-371v).

Postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2013 roku Dyrektor Izby Celnej w B. umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie tytułów wykonawczych z dnia 15 stycznia 2013 roku przeciwko A. D. (1)

(dowód: postanowienie Dyrektora Izby Celnej w B. z dnia 8 sierpnia 2013 roku o numerze (...) - (...) -W-10/13/AH, k. 216-216v).

Pismem z dnia 8 sierpnia 2013 roku Dyrektor Izby Celnej w B. poinformował A. D. (1) o wygaśnięciu wierzytelności zabezpieczonej hipoteką przymusową, dołączając do tego pisma dokument urzędowy w postaci oświadczenia o wygaśnięciu wierzytelności zabezpieczonej hipoteką przymusową wpisanej na rzecz Skarbu Państwa – Dyrektora Izby Celnej w B. w dziale IV księgi wieczystej LU 1C/ (...)

(dowód: pismo Dyrektora Izby Celnej w B. z dnia 8 sierpnia 2013 roku wraz z oświadczeniem o wygaśnięciu wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, k. 217-217v).

Pismem z dnia 10 czerwca 2014 roku, doręczonym adresatowi w dniu 13 czerwca 2014 roku, A. D. (1) wezwała Skarb Państwa – Naczelnika Urzędu Celnego w L. do zapłaty kwoty 70.000 zł za szkodę powstałą wskutek wydania przez Naczelnika Urzędu Celnego w L. decyzji uznanych następnie za nieważne, jako wydanych z rażącym naruszeniem prawa. Sprecyzowała, że na kwotę 70.000 zł składa się kwota 20.000 zł żądana tytułem odszkodowania i kwota 50.000 zł dochodzona tytułem zadośćuczynienia. Urząd Celny w L. pismem z dnia 27 czerwca 2014 roku poinformował A. D. (1), że w ocenie Naczelnika Urzędu Celnego w L. nie zachodzą przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, a tym samym żądanie zapłaty kwoty 70.000 zł jest nieuzasadnione

(dowód: wezwanie z dnia 10 czerwca 2014 roku, k. 222-222v; pismo Urzędu Celnego w L. z dnia 27 czerwca 2014 roku, k. 223).

W dniu 19 października 2012 roku zostało wszczęte postępowanie karne zainicjowane materiałami operacyjnymi udostępnionymi przez (...) Biuro (...) Komendy Głównej Policji. Czynności operacyjne podejmowane były z inicjatywy (...) Biura (...), do którego został w dniu 16 maja 2012 roku przez Urząd Celny w L. przekazany protokół z kontroli podatkowej nr (...) - (...) -6/12 przeprowadzonej u A. D. (1), celem służbowego wykorzystania.

W dniu 31 października 2013 roku śledztwo prowadzone pod sygnaturą akt VI Ds. 61/12/Sp przeciwko m.in. A. D. (1) zostało zakończone skierowaniem aktu oskarżenia do II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Chełmie. A. D. (1) została oskarżona o to, że w okresie od dnia 3 stycznia 2011 roku do dnia 19 marca 2013 roku w C., w L. i innych miejscowościach kraju, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, zmieniła przeznaczenie skażonego alkoholu etylowego, od którego ustawa uzależnia zwolnienie wyrobu akcyzowego z obowiązku oznaczania znakami akcyzy w ten sposób, że po nabyciu w ramach prowadzonych działalności gospodarczych pod firmami (...) i (...) co najmniej 668.993,87 litrów skażonego alkoholu etylowego usunięto z niego chemiczny środek skażający, co spowodowało, iż stał się wyrobem akcyzowym, a następnie użyto niezgodnie z warunkami z warunkami zwolnienia z akcyzy, czym narażono budżet Państwa na uszczuplenie podatku akcyzowego o dużej wartości w kwocie 33.546.403 zł. Postępowanie karne, toczące się za sygn. akt II K 698/13 pozostaje nadal w toku.

W dniu 21 marca 2013 roku, w związku z prowadzonym postępowaniem karnym, A. D. (1) i jej mąż S. D. zostali zatrzymani. Wskazany środek przymusu był stosowany do dnia 22 marca 2013 roku.

W dniu 22 marca 2013 roku zastosowano wobec A. D. (1) środek zapobiegawczy w postaci poręczenia majątkowego w wysokości 35.000 zł, dozoru Policji i zakazu opuszczania kraju. W dniu 24 września 2013 roku zastosowano zabezpieczenie majątkowe w postaci hipoteki przymusowej na kwotę 121.922 zł oraz zakazu zbywania i obciążania nieruchomości.

W prasie lokalnej (tj. w (...) Tygodniu (...) i w Nowym Tygodniu (...)) oraz w Internecie ukazały się artykuły dotyczące w/w sprawy karnej. Nie dotyczyły one postępowania podatkowego

(dowód: pismo Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Lublinie z dnia 3 grudnia 2013 roku, k. 261; akt oskarżenia Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Lublinie z dnia 31 października 2013 roku, k. 279-288; zeznanie powódki A. D. (1), k. 266v-267v, 370-371v; materiały prasowe, k. 329-333; zeznanie świadka S. D., k. 345v-347v; zeznanie świadka A. I., k. 369v-370; pismo Urzędu Celnego w L. z dnia 16 maja 2012 roku z załącznikami – k. 384-402 i 405-422).

Przed wydarzeniami mającymi miejsce w 2013 roku A. D. (1) wraz z mężem S. D. prowadziła ustabilizowane życie, wyjeżdżała na wakacje, planowali wspólnie otworzyć sklep, co zresztą nastąpiło w grudniu 2012 roku. Przed 2013 rokiem prowadzone było wobec S. D. postępowanie karne, w tym kilkakrotnie był on karany za czyny z art. 178a§ 1 k.c. i art. 244 k.k., a ostatni wyrok zapadł przeciwko niemu w dniu 3 października 2012 roku za czyn z art. 278 § 3 k.k.s., na mocy którego został skazany na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności

(dowód: zeznanie powódki A. D. (1), k. 266v-267v, 370-371v; odpis aktu oskarżenia z dnia 31 października 2013 roku – k. 288).

W dniu 21 lutego 2013 roku A. D. (1) odbyła wizytę w (...) Przychodnia (...) w L.. U pacjentki stwierdzono zespół depresyjny o złożonej etiologii. Zalecono przyjmowanie leku A. 50 mg.

W pierwszej połowie 2013 roku A. D. (1) miała myśli rezygnacyjne, samobójcze, życie przestawało mieć dla niej sens, powróciła do palenia papierosów. Nie mogła spać. Budziła się w nocy zlaną potem, borykała się ze stanami lękowymi. Jej nastrój był obniżony, płakała i krzyczała. Stała się bardzo nerwowa, poświęcała swoim małoletnim dzieciom mniej czasu. Nie była w stanie prawidłowo funkcjonować z uwagi na ciężący na niej do spłacenia dług z tytułu naliczonego podatku akcyzowego, który miał w przyszłości obciążać nie tylko nią, ale również rzutować na przyszłość jej dzieci. Czasami nie wychodziła z domu. Taki stan i samopoczucie trwały u A. D. (1) do połowy 2013 roku, kiedy to została stwierdzona nieważność decyzji podatkowych Urzędu Celnego w L..

Początkowo A. i S. małżonkowie D. wspierali się, ale z czasem narastały między nimi wzajemne pretensje, co doprowadziło w 2015 roku do separacji, a następnie rozwiązania związku małżeńskiego w 2016 roku

(dowód: dokumentacja medyczna, k. 220-220v, 221v; opinia biegłego sądowego z zakresu psychiatrii w osobie E. K., k. 303-311, 352-353; zeznanie powódki A. D., k. 266v-267v, 370-371v; zeznanie świadka S. D., k. 345v-347).

W czasie wizyty odbytej w dniu 27 lutego 2014 roku stwierdzono, że u A. D. (1) występuje w dalszym ciągu zespół depresyjny. Zalecono obserwację stanu psychicznego i farmakoterapię lekiem T. C.

(dowód: dokumentacja medyczna, k. 221).

A. D. (1) nie kontynuowała leczenia psychiatrycznego, jak również nie korzystała z pomocy psychologa, aczkolwiek stan jej zdrowia przemawiał za zasadnością leczenia farmakologicznego i psychiatrycznego. A. D. (1) wymagała wsparcia psychologicznego, jednakże z niego nie skorzystała. Jedna z wizyt lekarskich nie odbyła się z powodu zatrzymania.

W/w zaburzenia depresyjne o złożonej etiologii uległy regresji i ewoluowały w kierunku zaburzeń adaptacyjnych, nerwicowych. Na stan psychiczny A. D. (1) miały wpływ decyzje określające zobowiązanie w podatku akcyzowym na znaczną kwotę, ale także prowadzone przeciwko niej postępowanie karne połączone z zatrzymaniem. Zaburzenia adaptacyjne (nerwicowe) i okresowo zaburzenia depresyjne o złożonej etiologii trwały pół roku

(dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu psychiatrii w osobie E. K., k. 303-311, 352-353; zeznanie powódki A. D. (1), k. 266v-267v, k. 370-371v).

W latach 2011-2013 dochody rodziny utrzymywały się na średnim poziomie około 2.000-3.000 zł. W lutym 2012 roku A. D. (1) zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej z uwagi na dążenie do podjęcia pracy zgodnie z posiadanym wykształceniem ekonomicznym.

Po zakończeniu działalności nie przystąpiła niezwłocznie do poszukiwania nowej pracy. Z końcem 2012 roku S. D. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej. Polegała ona na handlu artykułami spożywczymi i przemysłowymi, nadto na świadczeniu usług budowlanych. Małżonkowie D. otworzyli sklep. A. D. (1) pomagała mężowi w jego prowadzeniu.

Od dnia 15 maja 2015 roku A. D. (1) była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w C. jako bezrobotna (bez prawa do zasiłku). Od 18 stycznia 2016 jest zatrudniona w Banku (...)

(dowód: zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy w C. z dnia 2 września 2015 roku, k. 16; opinia biegłego sądowego z zakresu psychiatrii w osobie E. K., k. 303-311; zeznanie powódki A. D. (1), k. 266v-267v, k. 370-371v; zeznanie świadka S. D., k. 345v-347v).

Zaburzenia emocjonalne A. D. (1) trwające pół roku (tj. od 5 lutego 2013 roku do 15 lipca 2013 roku) nie wywołały u niej długotrwałego ani trwałego uszczerbku na zdrowiu. Obecnie A. D. (1) nie cierpi z powodu zaburzeń adaptacyjnych oraz depresyjnych o złożonej etiologii. Ma stałą pracę. Okresowo przyjmuje ziołowe leki uspokajające, wyjątkowo zażywa silniejsze leki

(opinia biegłego sądowego z zakresu psychiatrii w osobie E. K., k. 303-311; zeznanie powódki A. D., k. 266v-267v).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów nieosobowych, w tym dokumentów urzędowych i prywatnych, nadto historii choroby powódki, które to dokumenty nie zostały zakwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron procesu, stąd też stanowiły one pełnowartościowy materiał dowodowy do poczynienia ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie.

Sąd Rejonowy podzielił wnioski płynące z opinii biegłego z zakresu psychiatrii w osobie E. K. (k. 303-311, 352-353). Opinia ta jest jasna, zrozumiała, a uzupełniona o pisemne wyjaśnienia biegłej E. K. dostarcza Sądowi wiadomości specjalnych co do poczynienia ustaleń odnośnie stanu zdrowia psychicznego powódki.

W ocenie Sądu brak było podstaw do kwestionowania miarodajności zeznań powódki A. D. (1) (k. 266v-267v, 370-371v), jak i świadka S. D. (k. 345v-347v), które to zeznania wzajemnie się uzupełniają, dając pełny opis zdarzeń mających miejsce w 2013 roku, jak również ich następstw.

Wskazać należy, że zeznania świadka A. I. (k. 369v-370), o ile pozostają miarodajne, o tyle nie odgrywają istotnej roli na kanwie niniejszego postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione i na uwzględnienie zasługuje, jednakże nie w takim rozmiarze, w jakim zostało zgłoszone.

Na wstępie rozważań prawnych należy podnieść, że w związku z wejściem w życie w dniu 1 marca 2017 roku ustawy z dnia 16 listopada 2016 roku o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1947) i ustawy z dnia 16 listopada 2016 roku przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1948 ze zmianami), legitymację procesową bierną posiada w przedmiotowej sprawie Skarb Państwa-Naczelnik L. (...) Skarbowego w B.. Zgodnie z art. 160 ust. 1 pkt. 6 i ust. 8 ustawy z dnia 16 listopada 2016 roku - Przepisy wprowadzające (...) prawnego, zostali zniesieni naczelnicy urzędów celnych oraz urzędy celne wraz z podległymi oddziałami celnymi.

Zgodnie zaś z treścią art. 206 ust. 5 ustawy - Przepisy wprowadzające (...), w postępowaniach sądowych, w których stroną jest lub mógłby być na podstawie przepisów dotychczasowych odpowiednio dyrektor urzędu kontroli

skarbowej, inspektor kontroli skarbowej albo naczelnik urzędu celnego, prawa i obowiązki strony przejmuje właściwy naczelnik urzędu celno-skarbowego, jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

Pierwotnie na kanwie niniejszej sprawy pozwany Skarb Państwa był reprezentowany przez Naczelnika Urzędu Celnego w L.. Z dniem 1 marca 2017 roku prawa i obowiązki w/w podmiotu, w związku z toczącym się postępowaniem, przejął właściwy naczelnik urzędu celno-skarbowego, tj. Naczelnik L. (...)Skarbowego w B.. Zatem tenże statio fisci jest właściwy do reprezentowania w niniejszym postępowaniu pozwanego Skarbu Państwa.

Legitymacji procesowej biernej w zakresie statio fisci Skarbu Państwa – w świetle powołanych wyżej regulacji – nie ma natomiast Dyrektor I. Administracji Skarbowej w L.. Dodać tylko należy, że poczynając od dnia 1 marca 2017 roku urzędy celno-skarbowe nie mają swojego majątku, ani też budżetu i stanowią część struktur – izb administracji skarbowej. Zatem orzeczenia zapadłe przeciwko Skarbowi Państwa – Naczelnikom Urzędów Celnych, bądź Naczelnikom Urzędów C.-Skarbowych są realizowane przez I. Administracji Skarbowej (por. treść art. 37 wyżej cytowanej ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej ...).

W ślad za orzecznictwem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 1970 roku, II CR 445/68, Legalis nr 14318) wskazać należy, że stroną pozwaną w niniejszej sprawie nie są jednak dwa podmioty, tj. Naczelnik L. (...) B. i Dyrektor I. Administracji Skarbowej w L., lecz wyłącznie Skarb Państwa, któremu zgodnie z art. 33 § 1 k.c. została przyznana osobowość prawna. Tym samym Skarb Państwa na mocy art. 64 § 1 k.p.c. ma zdolność występowania w procesie jako strona, tj. posiada zdolność sądową. Zdolności takiej nie posiada L. Urząd C.-Skarbowy w B. oraz Izba Administracji Skarbowej w L., które to podmioty są państwowymi jednostkami organizacyjnymi podejmującymi przez swoje organy (tj. odpowiednio Naczelnika i Dyrektora) czynności procesowe za Skarb Państwa.

Podstawę prawną odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa należy upatrywać w normie art. 417¹ § 2 zd. pierwsze k.c., z którego wynika, że jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Podmiotem odpowiedzialnym za szkodę jest podmiot, którego organ wydał niezgodną z prawem decyzję – Skarb Państwa w przypadku organów administracji publicznej oraz jednostka samorządu terytorialnego w przypadku organów samorządowych (por. Kodeks cywilny. Komentarz, red. dr hab. K. O., 2017). W niniejszej sprawie pozwanym był Skarb Państwa, gdyż decyzje podatkowe, których nieważność następnie stwierdzono, zostały wydane przez organ administracji publicznej, tj. Naczelnika Urzędu Celnego w L..

Zgodnie z art. 260 ustawy – Ordynacja podatkowa z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz.U. Nr 137, poz. 926 z późn. zm.) do odpowiedzialności odszkodowawczej stosuje się przepisy prawa cywilnego. W ślad za judykaturą podkreślić należy zatem, że dla roszczeń znajdujących oparcie w normie art. 417¹ § 2 k.c., w tym dla roszczeń pozostających w związku z wydaniem decyzji podatkowych, które nieważność następnie stwierdzono, właściwy jest sąd powszechny, ponieważ w przepisach prawa podatkowego brak jest podstaw do rozstrzygnięcia tego typu żądań (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedzibą w K. z dnia 20 stycznia 2011 r., I SA/Kr (...), Legalis 371703; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 września 2012 r., I OSK (...), Legalis nr 552134).

Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej określonej w art. 417¹ § 2 k.c. są:

- stwierdzenie we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji,
- powstanie szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji,
- istnienie normalnego (adekwatnego) związku przyczynowego pomiędzy wydaniem prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji niezgodnej z prawem a wyrządzoną szkodą.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że kolejność badania przez sąd powyższych przesłanek nie może być dowolna. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie, czy stwierdzono we właściwym postępowaniu niezgodność z

prawem prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji (bezprawność), z której to niezgodności, jak twierdzi poszkodowana, wynika szkoda, następnie ustalenie, czy wystąpiła szkoda i jakiego rodzaju i dopiero po stwierdzeniu, że obie te przesłanki zachodzą, możliwe jest zbadanie istnienia między nimi normalnego związku przyczynowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2001 roku, I PKN 361/00, Legalis nr 55733; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 marca 2017 r., I ACa 871/16, Legalis nr 1657618).

Kreując odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu czynu niedozwolonego ustawodawca normatywnie określił między jakimi zdarzeniami ma zachodzić normalny związek przyczynowy, by odpowiedzialność ta powstała. Jak wskazano wyżej są to: bezprawne, a więc sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego działanie (zaniechanie) sprawcy oraz szkoda, w rozumieniu określonym w art. 361 § 2 k.c. Związek przyczynowy, jaki ma wystąpić między tymi zdarzeniami jest także związkiem normatywnym, a nie zwykłym związkiem przyczynowo - skutkowym. Ma to być bowiem wskazany w art. 361 § 1 k.c. normalny (adekwatny) związek, występujący wówczas, gdy w łańcuchu kolejnych przyczyn i skutków, mamy do czynienia z przyczynami, które zazwyczaj (normalnie) wywołują dane skutki. Badaniu podlega więc, czy taki normalny związek przyczynowy zachodzi między ustalonym bezprawnym zachowaniem sprawcy, a wyrządzoną szkodą. Nie jest zatem możliwe określenie, czy związek taki występuje, bez uprzedniego ustalenia czy doszło do określonego, bezprawnego działania oraz czy wyrządzona została szkoda.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawała kwestia wystąpienia pierwszej przesłanki odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa, tj. kwestia wydania niezgodnej z prawem ostatecznej decyzji administracyjnej, która to niezgodność została następnie stwierdzona w toku postępowania o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych Naczelnika Urzędu Celnego w L., przeprowadzonym przed Dyrektorem Izby Celnej w B..

W ślad za orzecznictwem należy podnieść, że zgodnie z treścią art. 417¹ § 2 zdanie 1 k.c. – jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu jej niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Domagając się zasądzenia odszkodowania, strona musi więc najpierw uzyskać tzw. prejudykat, który wiąże sąd powszechny w zakresie oceny bezprawności działania organów administracji. Natomiast we własnym zakresie sąd powszechny takiej oceny nie dokonuje, gdyż nie jest do tego uprawniony (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 czerwca 2015 r., VI ACa 1024/14, Legalis 1327381; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 marca 2017 r., I ACa 871/16, Legalis nr 1657618; Kodeks cywilny. Komentarz, red. dr hab. K. O., 2017). Właściwym postępowaniem, w którym stwierdzana jest niezgodność z prawem decyzji administracyjnej, może być ekstraordynaryjne postępowanie weryfikujące decyzję, toczące się według przepisów k.p.a. lub ustawy – Ordynacja podatkowa z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz.U. Nr 137, poz. 926 z późn. zm.) przed organami administracji lub postępowanie sądownoadministracyjne. Organy administracji mogą stwierdzić niezgodność prawomocnej decyzji w trybie wznowienia postępowania (art. 145 § 1 k.p.a. oraz art. 240 i n. ustawy – Ordynacja podatkowa w stosunku do decyzji podatkowych), stwierdzenia wydania zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa (art. 158 § 2 k.p.a. w zw. z art. 156 § 1 k.p.a.) albo stwierdzenia nieważności decyzji (art. 156 § 1 k.p.a. oraz art. 247 i n. ustawy – Ordynacja podatkowa w stosunku do decyzji podatkowych) – zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 listopada 2016 r., I ACa 1725/15, Legalis nr 1564399; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 lutego 2013 r., I ACa 700/12, Legalis nr 1025599; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., IV CSK 325/11, Legalis nr 537796; Kodeks cywilny. Komentarz, red. dr hab. K. O., 2017.

Kognicja sądu powszechnego (cywilnego) nie obejmuje kwestii prawidłowości toku postępowania administracyjnego oraz wydawanych przez organy administracji decyzji. Sąd cywilny nie jest więc uprawniony do ferowania własnej, samodzielnej oceny odnośnie poprawności przebiegu postępowania administracyjnego i zapadłych w takim postępowaniu decyzji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 lutego 2013 r., I ACa 700/12, Legalis nr 1025599).

Przenosząc powyższe na kanwę przedmiotowej sprawy wskazać należy, że powódka uzyskała prejudykat. Jak wynika bowiem z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w L. wydane w dniu 29 października 2012 roku przestały istnieć w obrocie prawnym w dniu 15 lipca 2013 roku, tj. w

dacie wydania przez Dyrektora Izby Celnej w B. postanowień stwierdzających nieważność w/w decyzji z uwagi na okoliczność, że zostały one wydane z rażącym naruszeniem prawa.

Rozważając, czy miało miejsce bezprawne działanie organu administracyjnego sąd powszechny uwzględnia naruszenie prawa przy wydaniu decyzji i jej niezgodność z prawem w oparciu o wynik właściwego postępowania administracyjnego. Do kompetencji sądu powszechnego należy jednak ocena, czy wadliwość decyzji stwierdzona we właściwym postępowaniu administracyjnym, pozwala na jej zakwalifikowanie jako deliktu w rozumieniu przepisów prawa cywilnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., IV CSK 325/11, Legalis nr 537796).

W ocenie Sądu Rejonowego wadliwość decyzji stanowi delikt w świetle norm cywilnoprawnych. O powyższym przesądza waga popełnionego naruszenia, tj. wydanie przez Naczelnika Urzędu Celnego w L. decyzji z rażącym naruszeniem prawa.

Fakt, iż decyzja administracyjna została wydana z rażącym naruszeniem prawa, przesądza o bezprawności i winie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności. Decyzja nadzorcza nie stanowi zatem czynu niedozwolonego ani jego elementu, a jedynie prejudykat, stwierdzający jedną z przesłanek warunkujących możliwość skutecznego dochodzenia odszkodowania. Ta ostateczna decyzja zawierająca stwierdzenie nieważności decyzji (...) przesądza o bezprawności działania organu przy wydawaniu decyzji, ma moc wsteczną i jest wiążąca w postępowaniu cywilnym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 stycznia 2013 r., I ACa 350/12, Legalis nr 730845). W związku z tym badanie przesłanek bezprawności i winy ogranicza się jedynie do ustalenia istnienia decyzji organu administracji wyższego stopnia stwierdzającej nieważność decyzji (...). Poszkodowany, powołując się na decyzję organu administracji wyższego stopnia, powinien jedynie wykazać, że szkoda, jaką poniósł, pozostaje w normalnym związku z wydaniem przez organ administracji decyzji dotkniętej nieważnością, a ponadto wykazać wysokość szkody rzeczywiście przez niego poniesionej (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna i Administracyjna z dnia 3 maja 1985 r., II CR 121/85, Legalis nr 24758; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 stycznia 2013 r., I ACa 350/12, Legalis nr 730845).

W świetle powyższego została więc spełniona pierwsza przesłanka odpowiedzialności pozwanego z normy art. 417¹§2 k.c., a mianowicie bezprawność działania organu, gdyż stwierdzono nieważność decyzji z dnia 29 października 2012 roku. Sporna pomiędzy stronami niniejszego postępowania pozostawała natomiast kwestia wystąpienia kolejnych dwóch przesłanek odpowiedzialności, tj. wystąpienia szkody i jej związku z wydaniem decyzji, uznanych następnie za nieważne.

Zgodnie z normą art. 6 k.c., na powódce ciążył obowiązek wykazania zaistnienia szkody i jej wysokości, nadto udowodnienia, że szkoda ta pozostaje w adekwatnym związku przyczynowo-skutkowym z wydaniem niezgodnym z prawem ostatecznych decyzji, którym to okolicznościom strona pozwana konsekwentnie zaprzeczała.

W ocenie Sądu Rejonowego w ramach niniejszego postępowania zostały wykazane kolejne przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, a mianowicie powstanie szkody i jej wysokość oraz istnienie związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy szkodą a zdarzeniem, które ją wywołało.

Stosownie do normy art. 361 § 1 i 2 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje, straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Szkodę definiuje się jako wszelkie uszczerbki w dobrach lub interesach prawnie chronionych, których poszkodowany doznał wbrew swej woli. Jest to więc różnica między stanem majątku poszkodowanego po powstaniu szkody, a tym stanem jaki by istniał, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Odszkodowanie ma zaś na celu doprowadzenie do stanu takiego, jaki by istniał, gdyby szkody nie wyrządzono. Uszczerbek w majątku może polegać na:

- a) zmniejszeniu się aktywów majątku przez ubytek, utratę, zniszczenie poszczególnych składników, lub ich uszkodzenie lub obniżenie wartości,
- b) zwiększeniu pasywów – powstanie nowych zobowiązań lub zwiększenie się już istniejących,
- c) udaremnieniu powiększeniu się majątku – odpadnięcie korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Najistotniejszy podział szkody wynika z brzmienia art. 361 § 2 k.c. Z przepisu tego wynika, że szkoda polega albo na stracie, którą poniósł poszkodowany (damnum emergens), albo pozbawieniu poszkodowanego korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby mu szkody nie wyrządzono (lucrum cessans).

Przechodząc do oceny zasadności pierwszego ze zgłoszonych w pozwie żądań, a mianowicie żądania zapłaty odszkodowania w wysokości 20.000 zł wskazać należy, że zgodnie z art. 265 ustawy – Ordynacja podatkowa z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz.U. z 2012 r. poz. 749, tj. w brzmieniu obowiązującym od dnia 3 lipca 2012 roku do dnia 5 maja 2015 roku) do kosztów postępowania podlegały zaliczeniu:

1. koszty podróży i inne należności świadków, biegłych i tłumaczy (...),
2. koszty (...) związane z osobistym stawiennictwem strony, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu albo gdy strona została błędnie wezwana do stawienia się,
3. wynagrodzenie przysługujące biegłym i tłumaczom,
4. koszty oględzin,
5. koszty doręczenia pism urzędowych.

Z § 2 cyt. artykułu wynikało natomiast, że organ podatkowy mógł zaliczyć do kosztów postępowania także inne wydatki bezpośrednio związane z rozstrzygnięciem sprawy. Co do zasady koszty postępowania przed organami podatkowymi ponosi Skarb Państwa, województwo, powiat lub gmina. Zgodnie z art. 267 § 1 pkt. 1 cyt. ustawy, stroną obciążają koszty, które zostały poniesione w jej interesie albo na jej żądanie, a nie wynikają z ustawowego obowiązku organów prowadzących postępowanie.

Wskazać należy zatem, że z przepisów ustawy – Ordynacja podatkowa nie wynika możliwość zasądzenia na rzecz strony kosztów związanych z ustanowieniem przez nią pełnomocnika. W orzecznictwie wprost wskazano, że wydatki związane z ustanowieniem pełnomocnika przez stronę postępowania podatkowego wykląda strona, która go ustanowiła (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w Ł. dnia 18 czerwca 2007 r., I SA/Łd 718/06, Legalis nr 121249). Wydatki te bowiem nie stanowią kosztów postępowania w rozumieniu przepisów ustawy – Ordynacja podatkowa. Nie mieszczą się one w dyspozycji art. 265 § 1 ustawy, ani w dyspozycji art. 265 § 2 ustawy, gdyż mają charakter jedynie pośrednio związany z rozstrzygnięciem sprawy (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w W. dnia 27 października 2006 r., (...) SA/Wa (...), Legalis nr 89554).

W ocenie Sądu Rejonowego – wbrew stanowisku strony pozwanej - powyższe nie wyklucza możliwości ubiegania się na drodze postępowania sądowego o zapłatę odszkodowania, odpowiadającego wysokości należnego pełnomocnikowi w postępowaniu podatkowym, wynagrodzenia, skoro ich zwrot nie może być dochodzony w toku postępowania administracyjnego.

Zdaniem Sądu Rejonowego nie można podzielić stanowiska pozwanego odnośnie tego, że dobrowolne poniesienie kosztów na profesjonalną pomoc prawną, nie pozwala ich uznać za szkodę. Dobrowolność poniesienia jakiegos wydatku sama w sobie nie wyklucza możliwości uznania go za szkodę, pomimo tego, że szkoda to uszczerbek w majątku poszkodowanego, który następuje wbrew jego woli (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 lipca 2010 r., I ACa 512/10, Legalis nr 270906, który Sąd Rejonowy w pełni podziela).

Nie budzi wątpliwości, że A. D. (1) dobrowolnie ustanowiła pełnomocnika, ponosząc z tego tytułu wydatki w wysokości 20.000 zł. Zważyć jednak należy, że postępowanie prowadzone na podstawie przepisów ustawy – Ordynacja podatkowa jest postępowaniem skomplikowanym, wymagającym posiadania wiedzy prawnej. Powódka, będąc przekonaną, że wydane wobec niej decyzje są wadliwe, niezgodne z prawem, postanowiła skorzystać z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, gdyż nie posiadała dostatecznej wiedzy z zakresu prawa podatkowego i obawiała się, że nie byłaby sobie w stanie poradzić samodzielnie w toku postępowania przed organami podatkowymi.

Zasady doświadczenia życiowego wskazują, że bezskuteczność działań w zakresie samodzielnego dochodzenia swoich roszczeń wobec Skarbu Państwa zazwyczaj uzasadnia korzystanie z profesjonalnej pomocy prawnej. Oczywiście jest, że nie zawsze w takich sytuacjach, jak w przedmiotowej sprawie, poszkodowany ucieka się do pomocy fachowca. Jednakże w niniejszej sprawie, powódka była zmuszona do poniesienia wydatków na wynagrodzenie radcy prawnego. Z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością można przyjąć, że gdyby nie fachowa pomoc, powódka nie zdołałaby w postępowaniu przed organami podatkowymi dowieść swoich racji.

Wskazać tylko należy, że w toku postępowania sądowego, pozwany nie kwestionował wysokości ustalonego w umowie z dnia 8 maja 2013 roku wynagrodzenia. Nie podnosił, że ustalone w umowie wynagrodzenie było wygórowane, a powódka mogłaby uzyskać pomoc prawną z zakresu prawa podatkowego, przy zaangażowaniu niższych środków. W tym kierunku nie została przejawiona przez pozwanego inicjatywa dowodowa, a to pozwanego – stosownie do treści art. 6 k.c. – obciążał w tym zakresie dowód.

W ocenie Sądu między tak powstałą szkodą, a zdarzeniem w postaci wydania z rażącym naruszeniem prawa decyzji podatkowych z dnia 29 października 2012 roku zachodził adekwatny związek przyczynowo-skutkowy. Na kanwie niniejszej sprawy przy ocenie istnienia normalnego związku przyczynowego należało ustalić, czy szkoda nastąpiłaby także wówczas, gdyby zapadła decyzja zgodna z prawem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 stycznia 2013 r., I ACa 350/12, Legalis nr 730845). Gdyby przedmiotowe decyzje nie zostały wydane, powódka nie byłaby obowiązana do poniesienia w/w wydatku.

Dodać tylko należy, że przywołany w treści odpowiedzi na pozew wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 27 maja 2013 roku, sygn. akt I C 565/12, dotyczy zupełnie innego stanu faktycznego, aniżeli ten z którym mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie.

Odnosząc się z kolei do żądania zasądzenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskazać należy, że Sąd Rejonowy w niniejszym składzie podziela stanowisko zaprezentowane w orzecznictwie, iż jeżeli szkodę lub krzywdę wynikającą z rozstroju zdrowia wywołało niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej, wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, odpowiedzialność Skarbu Państwa opiera się na zasadach art. 417 § 1 lub art. 417¹ § 2 k.c., a zadośćuczynienie przysługuje na podstawie art. 445 § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r., V CSK 352/09, Legalis nr 381612; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 listopada 2014 r., I ACa 484/14, Legalis nr 1241616).

Przystępując do oceny zasadności roszczenia o zadośćuczynienie należy wskazać, iż podstawy prawnej roszczenia powódki należy upatrywać w treści art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c., a podstawową funkcją tego roszczenia jest kompensacja. Zmierza ono bowiem do wynagrodzenia doznanych przez poszkodowanego cierpień fizycznych i psychicznych. Ustalając „odpowiednią sumę” należy mieć na względzie rozmiar cierpień fizycznych i psychicznych, stopień tych cierpień, intensywność i długotrwałość (pobyt w szpitalu, konieczność poddania się zabiegom), prognozy na przyszłość, wiek i płeć poszkodowanego, konsekwencje, jakie naruszenie wywołało w życiu osobistym i społecznym.

O wysokości zadośćuczynienia nie powinny przy tym decydować subiektywne odczucia poszkodowanego, który często wyolbrzymia doznaną szkodę niemajątkową. Zadośćuczynienie powinno być umiarkowane – nie może być symboliczne, ale i nie może być nadmierne. Wysokość zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, ma ono bowiem przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, nie może jednak zarazem stanowić źródła wzbogacenia (wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 15 lutego 2006 roku, IV CK 384/05, LEX nr 190756; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 12 października 2004 roku, I ACa 530/04, LEX nr 179052; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2001 roku, III CKN 427/00, LEX nr 52766; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2000 roku, III CKN 582/98, LEX nr 52776; wyrok Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2002 roku, V CKN 1010/00, OSNC 2003, z. 4, poz. 56).

W tym miejscu podnieść należy, że mierzenie krzywdy wyłącznie stopniem uszczerbku na zdrowiu stanowiłoby niedopuszczalne uproszczenie, nie znajdujące żadnego oparcia, ani uzasadnienia w treści art. 445 § 1 k.c. Procentowo określony uszczerbek służy tylko jako pomocniczy środek ustalania rozmiaru odpowiedniego zadośćuczynienia, którą to „odpowiedniość” bada się przy uwzględnieniu różnorodnych okoliczności, do których należy między innymi stopień poniesionego uszczerbku. W związku z tym możliwym jest przyznanie zadośćuczynienia nawet wówczas, gdy poszkodowany na skutek wypadku mógł odczuć cierpienie fizyczne i psychiczne, nie doznając przy tym żadnego uszczerbku na zdrowiu. Przepis art. 445 § 1 k.c. nie uzależnia bowiem możliwości dochodzenia zadośćuczynienia od doznania poważnych obrażeń, czy też poważnego uszczerbku na zdrowiu. Rodzaj uszkodzeń, czas leczenia, czy też istnienia lub braku skutków trwałych, wiek, mają wpływ jedynie na wysokość zadośćuczynienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1974 roku, I CR 792/73, LEX nr 7380; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2005 roku, I CK 7/05, LEX nr 153254; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2005 roku, I PK 47/05, M.Pr. 2006, z.4, poz.208; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 18 lutego 1998 roku, I ACa 715/97, OSA 1999, z. 2, poz. 7; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2002 roku, II UKN 416/99, OSNP 2001, z. 16, poz. 520).

Sąd Rejonowy podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 marca 1975 roku, że rozstrojem zdrowia (...) w rozumieniu tych przepisów będzie takie oddziaływanie na organizm ludzki, które pociąga za sobą zakłócenie jego funkcji. Czas trwania skutków nie ma znaczenia. Długotrwałość cierpienia i rodzaj skutków ma natomiast znaczenie - i to istotne - dla określenia wysokości zadośćuczynienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 1975 r., II CR 18/75, Legalis nr 18623; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1967 r., I PR 118/67, Legalis nr 13071; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1974 r., I CR 792/73, Legalis nr 17663). Powyższe stanowisko zostało podtrzymane w orzecznictwie późniejszego okresu. Wskazano, że wywołanie rozstroju zdrowia, obejmuje wszelkie, chociażby przemijające, zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2008 r., III CSK 171/08, L. nr III CSK 171/08). Nawet niewielki uszczerbek na zdrowiu wymaga zrekompensowania krzywdy nim wywołanej. Stosowne zadośćuczynienie będzie wtedy niewielkie. W sytuacji gdy wszelkie dolegliwości fizyczne i psychiczne mają charakter subiektywny i tylko sam zainteresowany może je zrelacjonować, nie można ich deprecjonować tylko z tego względu, że są one wynikiem subiektywnego poczucia krzywdy; podlegają one natomiast, weryfikacji z uwzględnieniem wiedzy medycznej i zasad doświadczenia życiowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., I PK 256/07, Legalis nr 110000).

Uciążliwości i przykrości odczuwane przez poszkodowanego nie uzasadniają przyznania zadośćuczynienia. Wymagane jest tu zaistnienie rozstroju zdrowia, przy czym za równoznaczne z rozstrojem zdrowia nie mogą być ujemne przeżycia, czy nawet stres (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w P. dnia 9 lipca 2003 r., I ACa 396/03, Legalis nr 65965; zob. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 1971r., II CR 619/70, Legalis nr 15226 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 listopada 2000r., I ACa 882/00, (...)).

Powódka w niniejszej sprawie żądała zasądzenia na jej rzecz kwoty 30.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wywołaną wydaniem niezgodnym z prawem decyzji ostatecznych, z tytułu naruszenia jej dobra osobistego jakim jest zdrowie oraz dobre imię. O ile wyniki postępowania dowodowego wskazują, że na skutek ostatecznych decyzji administracyjnych, wydanych z rażącym naruszeniem prawa doszło u powódki do naruszenia jej dobra osobistego, jakim jest zdrowie, o tyle wyniki tegoż postępowania nie uzasadniają przyjęcia, że również naruszenie dobrego imienia powódki pozostaje w adekwatnym związku przyczynowo-skutkowym z wydaniem niezgodnych z prawem decyzji administracyjnych.

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej, w tym z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii w osobie E. K. (k. 303-311, k. 352-353), powódka borykała się z zaburzeniami depresyjnymi o złożonej etiologii w pierwszej połowie 2013 roku, co pokrywa się z okresem, w którym w obrocie prawnym funkcjonowały

niezgodne z prawem decyzje administracyjne z dnia 29 października 2012 roku. A. D. (1) posiadała wiedzę o istnieniu znacznego zobowiązania podatkowego w okresie od dnia 5 lutego 2013 roku (tj. od dnia, w którym dowiedziała się o istnieniu przedmiotowych decyzji) do dnia 22 lipca 2013 roku (tj. do dnia, w którym pełnomocnikowi A. D. (1) zostały doręczone postanowienia stwierdzające nieważność decyzji podatkowych z dnia 29 października 2012 roku). W tym okresie stan psychiczny A. D. (1) nie był dobry – A. D. (1) cierpiała na zaburzenia snu, płakała, jej nastrój był obniżony, miała myśli samobójcze, rezygnacyjne, nie opuszczała domu. W okresie tym zajmowała się domem i dziećmi, jednakże dzieciom poświęcała mniej czasu, a była bardziej nerwowa i krzykliwa. Te właśnie okoliczności zadecydowały o skorzystaniu przez nią z pomocy psychiatry w dniu 21 lutego 2013 roku, a więc w stosunkowo krótkim czasie po tym, jak powódka powzięła wiedzę o istnieniu decyzji administracyjnych z dnia 29 października 2012 roku.

Istotne w niniejszej sprawie pozostaje to, że na samopoczucie powódki w tym okresie miały wpływ nie tylko następstwa wydania niezgodnych z prawem decyzji administracyjnych, ale także prowadzone postępowanie przygotowawcze między innymi przeciwko niej i jej mężowi S. D.. Jak wynika z akt sprawy, A. D. (1) silnie przeżyła fakt jej zatrzymania w dniu 21 marca 2013 roku, jak również okoliczność, że w mediach pojawiły się informacje dotyczące toczącego się przeciwko niej postępowania, w których to materiałach została ukazana jako osoba działająca w zorganizowanej grupie przestępczej. Powyższe jednak okoliczności, mające bez wątpienia wpływ na stan zdrowia psychicznego powódki w spornym okresie, nie mają jednak związku z działaniami Urzędu Celnego w L. i wydanymi przez tenże urząd w dniu 29 października 2012 roku decyzjami. Zatem za rozstrój zdrowia i naruszenie dobrego imienia, spowodowane zatrzymaniem powódki, ukazaniem się w lokalnych mediach informacji umożliwiających identyfikację zatrzymanych osób, jak też prowadzonym w tym okresie przez Prokuraturę Okręgową w Lublinie postępowaniem przygotowawczym, pozwany w przedmiotowej sprawie Skarb Państwa – Naczelnik Urzędu C.-Skarbowego w B. odpowiedzialności odszkodowawczej nie ponosi.

Po upływie w/w okresu zaburzenia depresyjne uległy regresji w kierunku zaburzeń adaptacyjnych, nerwicowych. A. D. (1) nie leczyła się psychiatrycznie (odbyła tylko dwie wizyty, zaś jedna z wizyt nie doszła do skutku), silne leki przyjmowała tylko w pierwszej połowie 2013 roku. Nie doznała trwałego ani długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, co jednak, jak wskazano powyżej, nie jest warunkiem sine qua non przyznania zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w postaci naruszenie jej zdrowia. W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości fakt, że powódka w efekcie wydania przez Naczelnika Urzędu Celnego w L. w dniu 29 października 2012 roku decyzji administracyjnych niezgodnych z prawem, doznała zaburzeń psychicznych pod postacią zaburzeń adaptacyjnych (nerwicowych) i okresowo zaburzeń depresyjnych o złożonej etiologii.

W świetle powyżej przytoczonych okoliczności, Sąd doszedł do wniosku, iż należne powódce zadośćuczynienie za rozstrój zdrowia doznany w następstwie wydania w dniu 29 października 2012 roku decyzji określających zobowiązanie w podatku akcyzowym za rok 2011 na łączną kwotę 14.714.428,00 zł, których nieważność stwierdzono w dniu 15 lipca 2013 roku, winno kształtować się na poziomie 5.000 zł, a więc na poziomie niższym niż dochodzony przez poszkodowaną. Za powyższym w szczególności przemawia fakt, że w pierwszej połowie 2013 roku na pogorszenie się stanu psychicznego powódki wpłynęły nie tylko wydane niezgodnie z prawem decyzje ustalające zobowiązanie podatkowe, ale także prowadzone wobec niej i jej męża postępowanie przygotowawcze połączone z zastosowaniem środka przymusu w postaci zatrzymania, czy też informacje, które ukazały się lokalnej prasie opisujące powódkę jako osobę działającą w zorganizowanej grupie przestępczej.

Wskazać również należy, że na ustalenie wysokości należnego powódce zadośćuczynienia wpłynęły nie tylko wskazane powyżej okoliczności (za które pozwanemu w sprawie odpowiedzialności odszkodowawczej przypisać nie można), ale też wynikająca z opinii biegłej okoliczność wskazująca, iż już w dacie pierwszej wizyty psychiatrycznej w dniu 21 lutego 2013 roku został o niej rozpoznany zespół zaburzeń depresyjnych o złożonej etiologii (F 32 wg (...)) i zalecono leczenie przeciwdepresyjne. Powyższe wskazuje, że stan zdrowia psychicznego powódki stwierdzony już w dniu 21 lutego 2013 roku nie mógł wynikać wyłącznie z powzięcia kilkanaście dni wcześniej wiedzy o nałożeniu na powódkę wielomilionowego zobowiązania podatkowego. Rozpoznanie „o złożonej etiologii” wskazuje, że zaburzenia depresyjne u powódki powodowane były wieloma różnymi czynnikami, a brak jest – w świetle opinii biegłej psychiatry – podstaw do przyjęcia, że źródłem tychże zaburzeń była wyłącznie wiedza powzięta w dniu 5 lutego 2013 roku, aczkolwiek

niewątpliwie doznany w jej następstwie rozstrój zdrowia spowodował powstanie u niej zaburzeń psychicznych pod postacią zaburzeń adaptacyjnych (nerwicowych) i okresowo zaburzeń depresyjnych, nasilając lub potęgując je.

W ocenie Sądu tak ustalona wysokość zadośćuczynienia jest adekwatna do rozmiaru ustalonych przez Sąd ujemnych następstw wydania w dniu 29 października 2012 roku niezgodnym z prawem decyzji administracyjnych, zarówno w zakresie przebytych cierpień, konieczności poddania leczeniu farmakologicznemu, jak i zmiany sytuacji. Podkreślić w tym miejscu wypada, że przedmiotowe decyzje stosunkowo krótko funkcjonowały w obrocie prawnym, a mianowicie od dnia 29 października 2012 roku do dnia 15 lipca 2013 roku. Zatem żądanie zapłaty zadośćuczynienia przenoszące kwotę 5.000 zł jest wygórowane i nieuzasadnione, w związku z czym podlega oddaleniu.

W tym miejscu należy podnieść, że nie można zgodzić się z argumentacją pozwango odnośnie tego, iż A. D. (1) swoją biernością przyczyniła się do uprawomocnienia decyzji administracyjnych z dnia 29 października 2012 roku, między innymi przez to, że nie poinformowała Urząd Celny w L. o zmianie miejsca zamieszkania. Jak wynika bowiem z przeprowadzonego postępowania dowodowego powódka już w marcu 2012 roku informowała Urząd Celny w L., że pod adresem C. ulica (...) nie prowadzi działalności gospodarczej, ani też nie mieszka. Pomimo takich informacji Urząd Celny kierował korespondencję pod w/w adres, jednakże wystawione tytuły egzekucyjne zostały już wysłane na adres miejsca zamieszkania powódki, tj. C. ulica (...).

Ponadto, jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego kontrola przeprowadzona w firmie powódki w marcu 2012 roku nie była pierwszą kontrolą podatkową, a we wcześniejszym okresie były już przeprowadzone dwie kontrole, które nie wykazały nieprawidłowości. W tych okolicznościach przekonanie powódki, iż udostępnienie wszystkich dokumentów pozwoli na wyjaśnienie sprawy, co tym samym nie doprowadzi do stwierdzenia nieprawidłowości, było jak najbardziej uzasadnione.

Żądanie dochodzenia ustawowych odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie zarówno uwzględnionego przez Sąd zadośćuczynienia, jak i odszkodowania znajduje swoje uzasadnienie w przepisie art. 481 § 1 i § 2 k.c.

Zważyć należy, że w dniu 10 czerwca 2014 roku A. D. (1) wystąpiła do Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Celnego w L. z wnioskiem o wypłatę odszkodowania w wysokości 20.000 zł i zadośćuczynienia w wysokości 50.000 zł, w terminie 14 dni licząc od daty doręczenia tegoż pisma, które to pismo dotarło do świadomości pozwanej w dniu 13 czerwca 2014 roku.

W związku z powyższym podnieść należy, że żądanie zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie byłoby uzasadnione od dnia wcześniejszego aniżeli dzień wskazany w pozwie. Sąd nie jest uprawniony jednak do orzekania poza granicami zgłoszonego żądania, co nakazywało przyjąć za datę początkową naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie datę wskazaną w pozwie, tj. 5 listopada 2015 roku.

Nadmienić także należy, że z dniem 1 stycznia 2016 roku – na podstawie art. 2 ust. 1) ustawy z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1830) - przepis art. 481 § 2 k.c. uzyskał nowe brzmienie. Stosownie do jego treści, jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie jest oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, stopa których wynosi 7% (por. obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 stycznia 2016 roku). Zatem od dnia 1 stycznia 2016 roku należą się odsetki za opóźnienie, wysokość których wynika z aktualnego brzmienia art. 481 § 2 k.c., natomiast do dnia 31 grudnia 2015 roku odsetki ustawowe ustalane są według przepisów dotychczasowych (por. art. 56 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych ..., stosownie do którego, do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe).

Dodać również należy, że w przywołanym powyżej judykacie (tj. w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 1970 roku, II CR 445/68, Legalis nr 14318) trafnie podniesiono, że w sprawie, w której stroną jest Skarb Państwa, wyrok powinien w sposób jednoznaczny i stanowczy rozstrzygać sporny stosunek zachodzący

między Skarbem Państwa - niezależnie od tego, czy rozstrzygnięcie to dotyczy wszystkich państwowych jednostek organizacyjnych, których organy podejmowały w sprawie czynności procesowe - a stroną przeciwną (zob. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 października 1996 roku, I ACr 846/96, Legalis nr 34119).

Zatem okoliczność, że działalność jednej z państwowych jednostek organizacyjnych, której organy podejmowały w sprawie czynności procesowe za Skarb Państwa, uzasadnia dochodzone roszczenie, a działalność drugiej z nich roszczenia tego nie uzasadnia, nie uprawnia sądu do wydania dwoistego orzeczenia w stosunku do tej samej strony, tj. Skarbu Państwa, uwzględniającego powództwo w stosunku do Skarbu Państwa (ze wskazaniem pierwszej jednostki organizacyjnej) i oddalającego powództwo również w stosunku do Skarbu Państwa (ze wskazaniem drugiej jednostki organizacyjnej).

Rozstrzygnięcie zawarte w pkt. III uzasadnia norma art. 333 k.p.c., w którym wskazane zostały przypadki, gdy Sąd z urzędu zobligowany jest nadać wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności (§1), jak i przypadki, gdy fakultatywnie jest uprawniony do nadania wyrokowi takiego rygoru (§ 2 i § 3). W ocenie Sądu żadna z okoliczności wskazanych w przywołanym przepisie nie zachodzi w niniejszej sprawie. Powódka nie wykazała bowiem, aby opóźnienie uniemożliwiało lub znacznie utrudniało wykonanie wyroku.

Rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu uzasadnia przepis art. 100 zdanie 1 k.p.c., stosownie do którego w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Z uwagi na fakt, że Sąd uwzględnił żądanie A. D. (1) w 50 %, a zarówno strona powodowa, jak i pozwana wyłożyły koszty procesu w takiej samej wysokości, tj. po 2.400 zł (na kwotę tą składa się wynagrodzenie reprezentującego każdą ze stron pełnomocnika ustalone na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra S. z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – tekst jednolity Dz. U. z 2013, poz. 461) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804 ze zmianami) zasadne jest wzajemne zniesienie między nimi kosztów procesu.

Powódka na mocy postanowienia Sądu z dnia 15 grudnia 2015 roku (k. 235-236) wydanego w następstwie wniesienia skargi na postanowienie referendarza sądowego z dnia 13 listopada 2015 roku (k. 224-224v) została zwolniona od obowiązku ponoszenia opłaty od pozwu, ustalonej na kwotę 2.500 zł. Ponadto postanowieniem z dnia 24 marca 2016 roku (k. 276) A. D. (1) została zwolniona od obowiązku uiszczenia zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 500 zł. Postanowieniem z dnia 12 lipca 2016 roku (k. 314-314v) przyznano biegłemu sądowemu wynagrodzenie w kwocie 585,52, zaś postanowieniem z dnia 22 listopada 2016 roku (k. 361-361v) – w kwocie 135,12, które to sumy zostały wypłacone tymczasowo z sum budżetowych Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie). Orzeczenie w przedmiocie przejęcia na rachunek Skarbu Państwa kosztów sądowych uzasadnia przepis art. 113 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 623).

Z tych wszystkich względów oraz na podstawie powołanych wyżej przepisów, Sąd Rejonowy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.